

peredvisha-i-visha-osvita-v-umovah-voyennogo-stanu. (дата звернення: 23.02.2024).

3. Панкратова О. Підвищення кваліфікації персоналу в сучасних умовах та розвиток тенденцій корпоративних освітніх процесів | економіка та суспільство. Економіка та суспільство № 25. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-7> (дата звернення: 23.02.2024).

4. Горин В. П. Проблеми реформування системи соціальних пілгв в Україні. DSpace at West Ukrainian National University: Головна сторінка. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11587/1/Goryn_tezy_2012.PDF (дата звернення: 23.02.2024).

УДК 378.311:316.4.066

ПОКАЗНИКИ РЕГУЛЯТОРНОГО КОМПОНЕНТУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

В.В. Шевчук

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна

Постановка проблеми. Глобальною світовою тенденцією є цифрова трансформація всіх сфер людської діяльності. Останні декілька років вона оголошена одним із провідних напрямів розвитку України. Важливою складовою цифрових перетворень у соціумі є так звана цифровізація освіти. Потенційні можливості особистості можуть повною мірою проявитися і реалізуватися лише за умови загальної раціональної самоорганізації та ефективного самоуправління навчальною діяльністю. Дійсно, основним фактором успішності професійної діяльності дослідники вважають загальну здатність до самоорганізації та управління нею [1]. Додатковими характеристиками успішної професійної діяльності є вміння правильно оцінювати свої можливості при визначенні та прийнятті мети, зібраність, наполегливість у досягненні цієї мети, почуття відповідальності за виконувану роботу і прагнення виконати її якісно, впевненість у собі, правильність виконуваної роботи, адекватна самооцінка, звичка і вміння аналізувати причини успіхів і невдач у роботі.

Основна мета. Розглянемо особливості даних аспектів саморегуляції викладачів з різним рівнем опанування інформаційно-цифрових технологій, визначені за методикою «Стиль саморегуляції поведінки» (В.І. Моросанова).

Виклад основного матеріалу. Досліджуваним із високим рівнем інформаційно-цифрової компетентності властиві більше розвинуті уміння моделювання, програмування, оцінювання та гнучкості як аспектів саморегуляції.

Так, 48% досліджуваних експериментальної групи схильні до

ефективного моделювання діяльності. Вони здатні виділяти значущі умови досягнення цілей як у поточній ситуації, так і в перспективному майбутньому, що проявляється у відповідності програм дій планам діяльності, відповідно одержуваних результатів прийнятим цілям. Такі уміння ефективно моделювати власну діяльність характерні для 15% викладачів контрольної групи.

Натомість, серед групи з низьким рівнем інформаційно-цифрової компетентності (63%) респондентів має низько розвинену спроможність моделювання. Таким досліджуваним властива слабка сформованість процесів моделювання, що призводить до неадекватної оцінки значимих внутрішніх умов і зовнішніх обставин, що проявляється в фантазуванні, яке може супроводжуватися різкими перепадами ставлення до розвитку ситуації, наслідків своїх дій. У таких досліджуваних часто виникають труднощі у визначенні мети і програми дій, адекватних поточній ситуації, вони не завжди помічають зміну ситуації, що також часто призводить до невдач.

Викладачам з високим рівнем інформаційно-цифрової грамотності властиві і більш виражені уміння програмування діяльності, зафіксовані на високому рівні вираженості у 51% досліджуваних такої групи порівняно з 21% інших респондентів. Їм властива потреба продумувати способи своїх дій і поведінки для досягнення намічених цілей, деталізованість і розгорненість розроблюваних програм. Програми розробляються самостійно, вони гнучко змінюються в нових обставинах і стійкі в ситуації перешкод.

Натомість, переважна більшість (70%) викладачів, які мають низький рівень розвитку навичок використання інформаційно-цифрових технологій, не схильна до програмування діяльності. Їм властиві невміння і небажання продумувати послідовність своїх дій. Вони воліють діяти імпульсивно, не можуть самостійно сформулювати програму дій, часто стикаються з неадекватністю отриманих результатів цілям діяльності і при цьому не вносять змін до програми дій, діють шляхом проб і помилок.

Також вони відчують виражені труднощі в адекватній оцінці результатів власної діяльності. Зокрема, 59% із не помічають своїх помилок, не критичні до своїх дій. Суб'єктивні критерії успішності у них недостатньо стійкі, що веде до різкого погіршення якості результатів при збільшенні обсягу роботи, погіршенні стану або виникненні зовнішніх труднощів.

Натомість респонденти експериментальної групи спроможні до більш адекватної оцінки результатів власної діяльності, що властиво 53% таких досліджуваних. Це свідчить про їх індивідуальну розвиненість і адекватність оцінки себе і результатів своєї діяльності та поведінки. Їм властива сформованість суб'єктивних критеріїв оцінки результатів. На високому рівні спроможність адекватно оцінювати результати своєї діяльності характерна тільки 26% першокурсників. Представникам цієї групи властиве, також, значне відсоткове переважання за показником гнучкості у системі саморегуляції. Така кількість характерна для 62% даної та 28% іншої групи досліджуваних. Такі досліджувані мають сформовану гнучкість як аспект

саморегуляції. Їм властива здатність перебудовувати, вносити корекції в систему саморегуляції при зміні зовнішніх і внутрішніх умов. Вони демонструють пластичність всіх регуляторних процесів. При виникненні непередбачених обставин такі випробовувані легко перебудовують плани і програми виконавських дій і поведінки, здатні швидко оцінити зміну значущих умов і перебудувати програму дій, що характеризує їх як асертивних особистостей. При виникненні неузгодженості отриманих результатів з прийнятою метою вони своєчасно оцінюють сам факт неузгодженості і вносять відповідну корекцію.

Натомість, викладачі контрольної групи характеризуються переважанням низького рівня прояву гнучкості як компоненту саморегуляції, що характерно 51% таких досліджуваних. Ці викладачі в динамічній, швидко мінливій обстановці почувають себе невпевнено, важко звикають до змін у житті, до зміни обстановки і способу життя. Вони не здатні адекватно реагувати на ситуацію, швидко і своєчасно планувати діяльність і поведінку, розробити програму дій, виділити значимі умови, оцінити неузгодженість отриманих результатів з метою діяльності та внести корективи. В результаті у таких досліджуваних неминуче виникають регуляторні збої і, як наслідок, невдачі у виконанні діяльності.

При цьому, планування та самостійність характеристики властиві двом групам досліджуваних майже рівною мірою. Зокрема, 48% представників першої та 59% другої групи характеризуються високим рівнем планування. Їм властива сформованість потреби в усвідомленому плануванні діяльності, плани в цьому випадку реалістичні, деталізовані, ієрархічні і стійкі.

При цьому 28% першої та 10% другої групи мають низький рівень розвитку планування. У них потреба в плануванні розвинена слабо, цілі схильні частій зміні, поставлена мета рідко буває досягнута, планування малореалістичні. Такі випробовувані вважають за краще не замислюватися про своє майбутнє, цілі висувають ситуативно і зазвичай несамостійні.

Також, більшість респондентів експериментальної групи (61%) та значна частина досліджуваних контрольної групи (44%) характеризуються високим рівнем самостійності. Для них властива автономність в організації активності людини, її здатності самостійно планувати діяльність і поведінку, організувати роботу з досягнення висунутої мети, контролювати хід її виконання, аналізувати й оцінювати як проміжні, так і кінцеві результати діяльності.

Натомість меншість досліджуваних контрольної групи (25%) і респондентів експериментальної групи (14%) мають низький показник самостійності у контексті саморегуляції. Вони залежні від думок і оцінок оточуючих. Плани і програми дій розробляються несамостійно, вони часто і некритично слідує чужих порад. При відсутності сторонньої допомоги у них неминуче виникають регуляторні збої.

Висновки. Отже, викладачам з високим рівнем інформаційно-цифрової компетентності властиві більше розвинуті уміння планувати діяльність,

моделювати її перебіг і результат, що підтверджується адекватною оцінкою діяльності та спроможністю модифікувати хід її виконання. Такі уміння формуються в ході активної інтелектуальної діяльності у процесі опанування викладачами інформаційно-цифровими технологіями та засвідчують їх професійний розвиток. Також вони наполегливі у професійній діяльності та здатні дотримуватись власних принципів і слідувати наміченій схемі вирішення професійних задач та при професійному зростанні. Натомість, викладачі з низьким рівнем опанування інформаційно-цифровими технологіями менш наполегливі, схильні часто змінювати стратегію поведінки під впливом труднощів. У ситуаціях, коли їх активність у професійній сфері стикається зі значними труднощами, такі викладачі схильні уступати, чим проявляють безвільну поведінку, їм складно проявити волюву регуляцію своєї поведінки.

Перспективою подальшого дослідження може бути вивчення розвитку професійних якостей викладача закладу освіти в епоху діджиталізації у лонгітюдному дослідженні.

Література

1. Morosanova, V. I. Self-regulation and personality. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2023, V. 86, 452-457.

УДК 378.046.4

ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Лисюк В.М., Неменуца С.М., Сахарова З.М.

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса, Україна

Вступ. Забезпечення високої якості вищої освіти неможливо без безперервного підвищення рівня науково-педагогічної, професійної майстерності викладачів. Одним із ефективних шляхів досягнення цього є підвищення кваліфікації, стажування.

Відповідно до ст.47 Закону України «Про вищу освіту»: «підвищення кваліфікації - підвищення рівня готовності особи до виконання її професійних завдань та обов'язків або набуття особою здатності виконувати додаткові завдання та обов'язки шляхом набуття нових знань і вмінь у межах професійної діяльності або галузі знань; стажування - набуття особою досвіду виконання завдань та обов'язків певної професійної діяльності або галузі знань»[1]. Педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти підвищують свою кваліфікацію згідно з Постановою Кабінету міністрів України №800 від 21.08.2019р. «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» не рідше одного разу на п'ять років в обсязі 6 кредитів ЄКТС (один кредит ЄКТС становить 30 годин)[2]. Підвищення кваліфікації здійснюється згідно з